

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Toimielimen vuoden 2013 talousarvion ja vuosien 2013 – 2016 taloussuunnitelmakauden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Tilivelvollinen viranhaltija:	Hyvinvointitoimialan johtaja Riitta Liuksa
Toiminta-ajatus:	Toimimme tuloksellisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä sairauksien parantamiseksi ja sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi

Toimintaympäristön muutostekijät:	<p>Talousarviovuonna 2013 Suomen kokonaistuotanto edelleen supistui ja työttömyys kasvoi. Turun työttömyysaste on pysytellyt maan keskiarvon (12,6 %) yläpuolella, ollen joulukuun lopussa 15,8 %, lisäys edellisvuodesta 1,9 %-yksikköä. Nuorten työttömyys on edelleen korkealla tasolla, 14,5 % kaikista työttömistä ja pitkäaikaistyöttömien osuus 25 %, kummassakin ryhmässä myös kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Yleisen taloustilanteen heikkeneminen heijastuu perheiden ja yksilöiden toimeentuloon ja sitä kautta toimeentulotuen tarpeeseen. Taloustilanne luo osaltaan paineita palvelujen uudelle järkevämmälle järjestämiselle ja palveluinnovaatioiden kehittämiselle.</p> <p>Turun väestö on jatkanut jo viidettä vuotta nopeutuvaa kasvuaan. Vuoden 2013 kasvu oli Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 1910 henkeä, josta suurin osa oli seurausta muuttoliikkeestä, sillä syntyneitä oli vain 76 enemmän kuin kuolleita. Tilastokeskuksen ennuste toteutui 65 vuotta täyttäneiden osalta lähes kohdalleen, kun taas 15-64 –vuotiaiden ja sen myötä koko väestö kasvoi selvästi ennustetta nopeammin.</p> <p>Turun ikärakenne on ns. Kuusikkokuntien vanhin, joskin yli 65- vuotiaiden prosentuaalinen kasvu on viime vuosina hidastunut. Vanhuspalvelujen järjestämiseen ovat vaikuttaneet ja tulevat vaikuttamaan useat ajankohtaiset hankkeet, tavoiteohjelmat, suositukset ja lakimuutokset, kuten 1.7.2013 voimaan astunut Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista, ikäihmisten palvelujen laatusuosituksen uudistus ja Kastekehittämishanke. Ikä tuo mukanaan kasvavat palvelutarpeet, mutta on kuitenkin huomattava, että ikääntyneiden toimintakyky on parantunut. Muutokset ikääntyneen väestön toimintakyvyssä ja avuntarpeen arvioinnissa on syytä ottaa huomioon. Parempi toimintakyky tarkoittaa sitä, että ikäihmiset astuvat palvelujen piiriin entistä myöhemmällä iällä. Muutoksista huolimatta ikä toimii edelleen erinomaisena indikaattorina palvelutarpeiden määrän hahmottamisessa</p> <p>Turun muunkielisten määrä on kasvanut joka vuosi 1991-2013, ennätysnopeasti vuosina 2012 ja 2013, ollen vuoden lopulla ennakkotiedon mukaan 16 814 henkeä eli 9,2 % koko väestöstä. Muunkielisen väestön kasvu on noussut yhä keskeisemmäksi kohderyhmäksi sekä perus- että erityispalveluissa.</p> <p>Alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen mukaan turkulaiset pärjäävät yleisesti ottaen hyvin, mutta hyvinvoinnissa on suuria alueellisia eroja. Suurimmat haasteet liittyvät hyvinvointierojen kaventamiseen eri sosiaaliryhmien välillä kuten STM:n Kaste-ohjelmakin edellyttää.</p> <p>Hyvinvointierot näkyvät myös lapsiperheiden elämäntilanteissa. Valtaosa lapsista ja nuorista kasvaa ja kehittyy hyvin, kasvua tukevassa ympäristössä. Lapsiperheiden ongelmista puolestaan kertovat korkeat kodin ulkopuolelle sijoitettujen ja avohuollon tukitoimenpiteiden piirissä olevien 0-17 -vuotiaiden lasten määrät. Huostaan otetuissa ja myös kiireellisesti sijoitetussa erottuu 13-17 –vuotiaiden ikäryhmä. Palvelurakenteen muutoksella ja toimialojen välisellä yhteistyöllä pyritään perheiden avun saannin helpottamiseen ja aikaistamiseen.</p>
-----------------------------------	---

Yleisperustelut toiminnallisille tavoitteille ja kehittämistoimenpiteille:	
--	--

Turussa sopimusohjausjärjestelmä muodostuu kolmiportaisesta sopimusketjusta, jossa ylin sopimustaso on strateginen palvelusopimus (SPS). Strateginen palvelusopimus on nimensä mukaisesti strateginen asiakirja, joka solmitaan lähtökohtaisesti valtuustokauden ajaksi. Sopimusta voidaan kuitenkin tarkentaa vuosittain, kuten sopimusohjausjärjestelmän käyttöönotosta lähtien on tehty. Strategisen palvelusopimuksen linjaukset konkretisoidaan strategisessa palvelutuotantosopimuksessa (SPTS) ja operatiivisessa palvelutuotantosopimuksessa (OPTS). Alemmissa sopimuksissa strategiset tavoitteet ja kehittämisen painopisteet muuntuvat käytännön toimenpiteiksi ja organisaation toiminnaksi. Operatiivisen palvelutuotantosopimuksen kautta syntyy myös konkreettinen yhteys talouden ja toiminnan välille.

Strategisen palvelusopimuksen päätavoitteet liittyvät ehkäisevän toiminnan vahvistamiseen ja palvelurakenteen keventämiseen. Palvelujen perustan muodostavat eri lainsäädäntöjen kunnille määräämät järjestämisveloitteet. AVI seuraa aktiivisesti palvelu- ja hoitotakuiden mukaista lastensuojelun, perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, kuntoutuksen sekä vammaispalvelujen ja vanhuspalvelujen toteutumista.

Talousarvion tavoite, että palvelutaso pyritään säilyttämään, pohjautui oletukseen, että talousarviovuoden aikana on jo saavutettavissa sellaisia osittain jo aikaisemmin aloitettuja toiminnan muutoksia, jotka tuottavat resurssisäästöjä. Tällaisia muutoksia olivat meneillään olevat ja suunnitelmakaudella 2013-16 jatkuvat laajamittaiset ja systemaattiset palvelurakenteen kehittämistoimet koko palvelutuotannossa. Palvelurakennetta kevennettiin kaikilla tulosalueilla. Tämä tarkoitti resurssien siirtämistä laitoshoidosta avohoitoon, jolloin saadaan aikaan resurssien käytössä painopisteen siirtymä kevyempään suuntaan.

Lasten ja nuorten palveluissa on tavoiteltu palvelujen ja niiden kustannusten painopisteen siirtymistä ennaltaehkäisevämpään ja vaikuttavampaan suuntaan. Edelleen liian suuri osuus lasten ja nuorten palveluihin käytettävästä määrärahasta joudutaan käyttämään raskaimpiin ja kalliisiin palveluihin. Tilannetta kuvaa lastensuojelun kulurakenne, jossa yli 86 % kustannuksista käytetään sijaishuollon palveluihin (v.2012). Lastensuojelun palveluja on edelleen tarvinnut noin joka kymmenes turkulainen alaikäinen ja osuus samanikäisestä väestöstä on edelleen hieman kasvanut. Heikkoja merkkejä kasvun taittumisestakin on: lastensuojeluilmoituksia on tehty vähemmän ja avohuollon asiakkaana on ollut vähemmän lapsia kuin edellisellä vuonna. Tähän suuntaukseen on pyritty ehkäisevän työn lisäämisellä.

Lastensuojelun ehkäisevän ja avohuollon toiminnan vahvistaminen on ollut sopimustavoitteena vuonna 2013. Lastensuojelussa merkittävin yksittäinen tavoite on perhehoidon suhteellisen osuuden kasvattaminen vuoden 2013 loppuun mennessä 53,3 % huostaan otettujen sijoituksista. Perhehoitoa on pystytty lisäämään 40,1 %:iin vuoden 2009 lopun tilanteesta 32,9 %. Tavoitetta ei saavutettu, mutta työtä perhehoidon lisäämiseksi jatketaan. Syynä tavoitteen karkaamiseen on mm. teini-ikäisten suuri osuus (60%) vuoden aikana huostaan otetuista. Teini-ikäisille soveltuvien sijaisperheiden löytyminen on ollut vaikeaa, mikä on johtanut ostopalvelujen käytön lisääntymiseen.

Perheiden kotiin annettavia palveluja on pystytty lisäämään niin lastensuojelussa (intensiivinen perhetuki, lastensuojelun perhetyön lisäys) kuin ehkäisevissä palveluissakin (lapsiperheiden kotipalveluja ja neuvolan perhetuki). Ehkäisevää työtä on myös mm. Torin kulma, ryhmämuotoista perhetyötä tekevä kaupungin ja seurakuntien yhteinen palvelu, joka vakinaistettiin.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä avainkysymyksiä ovat työttömyyden katkaisu ja asunnottomuuden vähentäminen. Nuorten asunnottomuutta on pystytty vähentämään nuorten tuetun asumisen TALK-hankeessa (Kaste-rahoitus 50%). Kohderyhmänä ovat olleet jälkihuollon asiakkaana olevat nuoret. Pyrkimyksenä on ollut merkittävästi vähentää jälkihuollon laitossijoituksia ja tässä on onnistuttu hyvin. Tämä näkyy myös jälkihuollon kustannusten kasvun taittumisena. Toimiala on aktiivisesti mukana nuorisotakuun toteuttamisessa.

Työkäisten palveluissa pyrittiin kaventamaan hyvinvointi- ja terveyseroja sekä keventämään palvelurakennetta ja panostamaan ehkäiseviin palveluihin. Tässä onnistuttiin erityisesti päihde- ja mielenterveyspalveluiden osalta.

Vammaispalveluiden palvelurakennetta kevennettiin asumispalveluita lisäämällä ja laitosasumista vähentämällä. Määrärahasyistä muutosta hidastettiin suunnitellusta koska muutos on ollut kustannusrakenteeltaan negatiivinen. Vammaispalveluihin varattu määräraha ylittyi.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvun hillitsemisessä epäonnistuttiin. Kasvanut työttömyys vaikeutti entisestään heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä. Varissuolla toteutettu kuntakokoulu ei onnistunut lisäämään työllistymistä avoimille työmarkkinoille toivotussa laajuudessa.

Maahanmuuttajille tarkoitettu omakielinen neuvontapiste, INFO-tori jatkoi PALO-hankkeen päätyttyä hyvinvointitoimialan toimintana. Jatkossa toiminta siirtyy Turku-pisteen yhteyteen.

Paljon palveluja käyttävien, erityisesti päihde- ja mielenterveysongelmaisten palveluita kehitetään Kaste-rahoituksen saaneen PPPR-hankkeen keinoin (Parempia palveluja paljon palveluja käyttäville palvelumuotoilun keinoin). Tarkoituksena on räätälöidä näille asiakasryhmille matalan kynnyksen lähipalveluita. Päihdehuollon hyvin toteutunutta rakennemuutosta sovelletaan myös mielenterveyskuntoutujien asumispalveluihin: palvelutarpeen arviointia tehostetaan ja asiakkaat sijoitetaan tarpeen mukaisesti mahdollisimman kevyisiin palveluihin.

Ikäihmisten palveluiden palvelurakennemuutos on edennyt oikeaan suuntaan ja laitoshoidon suhteellinen osuus on lievästi vähentynyt. Jonot ympärivuorokautiseen hoitoon ovat tosin vaihdelleet vuoden aikana. Ikäihmisten avopalvelut ovat olleet toiminnan kehittämisen painopisteenä. Ikäihmisten aktiivisen elämän ja toimintakyvyn turvaamista kehitettiin poikkihallinnollisella yhteistyöllä Eviva – hankkeen kanssa ja ennaltaehkäisevien vanhuspalvelujen kanssa. 65 vuotta täyttäneiden toimintakyvyn edistämiseksi ja ylläpitämiseksi on 2013 aikana lisätty yhteistyötä kulttuuritoimen, liikuntapalvelujen, kaupunkisuunnittelun ja joukkoliikenteen kanssa. Järjestöjen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on panostettu ikäihmisten yksinäisyyden ehkäisemiseen.

Ikäihmisten määrän kasvaessa sekä toimintakyvyn ja palvelutarpeen muuttuessa, panostusta on kohdennettu palveluohjauksen ja neuvonnan suuntaan sekä kotihoitoon. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli v 2013 13,8% + 75-vuotiaista. Kotihoidon kehittämistavoitteena oli 5%:n lisäys välittömään asiakastyöaikaan ja samalla laskevatapaa tuli yhtenäistää uuden laatusuosituksen mukaiseksi. Kotihoidossa myös alin palveluluokka jaettiin (alle 10t/kk) kahteen osaan ja näiden palveluluokkien kriteerit uusittiin. Palveluseteliäsiakkaiden määrää oli tarkoitus lisätä kotihoidon 1. palveluluokassa 100 asiakkaaseen, toteutuma jäi 72 asiakkaaseen. Palvelusetelin käyttömahdollisuus lisäsi asiakkaiden valinnanvapautta Omaishoidon tuen saajien määrän osuuden nostaminen +75 vuotiaiden kohdalla 3,5%:iin ei toteutunut vaan jäi 3,0%:iin.

Ympärivuorokautisen hoidon paikkojen tavoite oli 10.2% + 75-vuotiaiden osuudesta. Toteutuma oli vielä vuoden 2013 lopussa 10.6%. Pitkäaikaissairaanhoidon ja vanhainkotihoitoon ostopalvelupaikat vähenivät vuoden aikana yhteensä 49 paikalla ostopalvelusopimuksen päätyttyä v. 2012 lopussa, mutta tilannetta on jouduttu kompensoimaan tehostetun palveluasumisen lisäostoilla.

Ikäihmisten osalta tärkeimpiä kehittämiskohteita sairaanhoidossa ja sairaalahoidossa olivat terveyshyötymallin käyttöönotto pitkäaikaissairaiden ikäihmisten perusterveydenhuollossa ja geriatrisen poliklinikkatoiminnan aloittaminen omassa erikoissairaanhoidossa. Pitkäaikaissairauksia sairastavien omalääkäri- ja omahoitajaparityöskentely on toteutunut Runosmäen terveysasemalla. Geriatrisen poliklinikan toiminta alkoi 1.5.2013 ja toiminnan tavoitteena ollut ikäihmisten yhteispäivystyksen käyttö väheni toukokuun 1027 potilaasta joulukuun 850:een. Hoitoketjujen toimivuuden kehittäminen on edennyt tulosalueiden välillä.

Kestävän kehityksen edistäminen hallintokunnassa tapahtuu kiinteässä yhteistyössä kaupungin keskitetyn hallinnon kanssa. Hallintokunnan uudet ekotukihenkilöt (40) ovat osallistuneet järjestettyihin koulutustilaisuuksiin. Ekotukihenkilöiden määrää kasvatetaan toimintasuunnitelman ja tarpeen mukaisesti. Ekotukihenkilöverkoston avulla hallintokunnan yksiköissä on aloitettu v. 2012 lähtötilannekartoitukset ja päästövähennyssuunnitelmien laadinta.

KAUPUNGINVALTUUSTON SITOVIKSI VAHVISTAMAT TAVOITTEET JA MITTARIT

Ohjelmista johdetut toimielimen sitovat tavoitteet/kehittämistoimenpiteet

(asukkaiden hyvinvointiohjelma, asunto- ja maankäyttöohjelma, osaamis-, yrittäjyys- ja elinkeino-ohjelma, omistajapolitiikkaohjelma, tilaohjelma)

Tulostavoitteet/kehittämistoimenpiteet

Tavoitearvot vuosille 2013 - 2016

	Lähtötaso 2008	Toteutuma 2012	Tavoite 2013	Toteutunut 31.12.2013
SPS: Vahvistetaan ennaltaehkäisevää toimintaa				
Lastensuojelun asiakkaana olevien alle 18-vuotiaiden osuus ikäluokasta, tavoitteena osuuden pieneneminen	7,8 %	10,3 %	osuus ikäluokasta vähenee	10,5 %
Perhetyön piirissä olevien perheiden määrä (oma)	perheitä 963	perheitä 786	perheiden lkm	perheitä 880

tuotanto, ostopalvelut ja avustuksilla tuettu). Tavoitteena paraneva saatavuus, %-osuus lapsiperheistä			kasvaa		
Ennaltaehkäisevän lastensuojelun resurssien seuranta tehdyn määrittelyn mukaisesti. Tavoite kasvava.	-	ennalta ehkäisevä työ alustavasti määritelty	resurssien määrä kasvaa (lähtöarvo TP 2011)	käytettyä resursssia € ei ole selvitetty	
SPS: Kevennetään palvelurakennetta					
Entistä suurempi osuus lastensuojeluasiakkaista tulee autetuksi avohuollon keinoin. Lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteitä saavien lasten ja nuorten osuus alle 18-vuotiaista / sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten osuus alle 18-vuotiaista. Tavoitteena avohuollon suhteellisen osuuden kasvu.	6,1 % avohuolto, 1,7 % sijaishuolto, suhteelliset osuudet 78,2 % / 21,8 %	9,0 % avohuolto; 1,5 % sijaishuolto, suhteelliset osuudet 86,9 % / 15,2 %	avohuolto kasvaa ja sijaishuolto vähenee	8,65 % avohuolto; 1,55 % sijaishuolto, suhteelliset osuudet 84,78 % / 15,22 %	
Lastensuojelun sijaishuollossa perhehoidon osuus kasvaa 31.12.2009 lähtötasosta yhteensä 20 % vuosien 2010 - 2013 aikana	perhehoidon osuus 32,9%	perhehoidon osuus 41,5%	53 %	40,1 %	

SPS: Tuetaan nuoren aikuistumista					
Toimeentulotukea saavat 18-24 -vuotiaat, lukumäärä ja osuus ikäluokasta, tavoite laskeva	1.833 (pl. maahanmuuttajat) / 8,7 %	2282 (pl. maahanmuuttajat) / 10,0 %	lkm ja osuus laskeva	2395 (pl. maahanmuuttajat)	
Aktivointiehdon piirissä olevat 18 – 24-vuotiaat, tavoitteena laskeva lukumäärä*	määrä laskeva	tietoa ei saada	
uusi mittari: asunnottomien nuorten määrä	-	selvitys tehty (lkm. n. 100)(2011)	asunnottomien nuorten määrä vähenee 30/v	50 nuorta tuetun asumisen piirissä, 25 TVT:n TALK-tukiasuntoa	

* Mittariarvoa ei tällä hetkellä saada kaikilta osin tietojärjestelmistä. Aktivointiehdon piirissä olevien seuranta on kuitenkin tärkeä mittari ja siksi seurannan kehittämisessä pyritään siihen, että arvo saadaan käyttöön mahdollisimman nopeasti.

	Lähtötaso 2008	Toteutuma 2012	Tavoite 2013	Toteutunut 31.12.2013	
Edistetään hyvinvointia ja terveyttä ja kavennetaan hyvinvointi ja terveyseroja					
Väestön koettu hyvinvointi (Elämänlaatunsa (WHOQOL 8) keskimääräistä paremmaksi kokevien osuus (%))	55,7 % (v. 2010)	ATH:ta ei tehty	pysyy samana	ATH:n tulokset eivät ole vielä käytettävissä	
Hyvinvointierojen kaventuminen eri väestöryhmien välillä (Elämänlaatunsa keskimääräistä paremmaksi kokevien prosentiosuuksien ero korkean ja matalan koulutusryhmien välillä)	13,9 % (v. 2010)	ATH:ta ei tehty	erot pysyvät samana	ATH:n tulokset eivät ole vielä käytettävissä	
Kevennetään palvelurakennetta ja panostetaan ehkäiseviin palveluihin					
Vammaispalveluiden, päihdehuollon sekä mielen-terveyskuntoutujien asumispalveluiden rakennemuutos etenee OPTS-tilausosan mukaisesti			Rakennemuutos etenee suunnitellun mukaisesti	Toteutunut osittain	

	Lähtötaso 2008	Toteutuma 2012	Tavoite 2013	Toteutunut 31.12.2013	
SPS: Turvataan ikäihmisten aktiivinen elämä toimintakykyä ylläpitävillä palveluilla					
Laitoshoitoon siirtyvien keski-ikä myöhennetään	83 v.	84v 2kk	Strategiakau-	85v 0 kk	

	kahdella kuukaudella kolmen vuoden aikana.			den päättysesä +2 kk		
SPS: Muutetaan ikäihmisten hoidon palvelurakenne avopalvelupainotteisemmaksi						
	75 vuotta täyttäneiden kotihoidon piirissä olevien osuus kasvaa 14 %:iin.	13,2 %	13,9	14 %	13,8 %	
	Omaishoidon tukea saavien 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 3,5 %:iin.	2,8 %	2,8 %	3,5 %	3,0 %	
	Tehostetun palveluasumisen piirissä olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa 5,0 %:iin.	2,9%	4,2 %	5,0 %	4,3 %	
	Ympäri vuorokautisen hoivan (pitkäaikaissairaanhoidon ja vanhainkotihoito) piirissä olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus vähenee 5,5%:iin.	8,2 %	6,7 %	6,8 %	6,3%	

Sap-taulukko tähän

Talousarvioon sisältyvät lausekkeet:

Selvityksen tekeminen vanhustenhuollon tilanteesta; mm. vanhusten hoitopaikkojen tarkoituksenmukaisuus ja vastaavuus hoidontarvetta ajatellen sekä kotihoidon painotuksen tarkoituksenmukaisuus. Vanhustenhuollon kokonaissuunnitelman tarkistaminen tehdyn selvityksen pohjalta:

Toimenpiteet	<p>Tehostetun palveluasumisen tarve kasvoi kysyntäpiikin seurauksena syksyllä 2013 ja uusia hoitopaikkoja hankittiin loppuvuotena n 20- 25. Näin saatiin yliopistosairaalaan kaupunginsairaalaan jonottavien määrä lähes järjestelyjonojen pituiseksi. Kotihoidossa kattavuustavoite lähes saavutettiin, kotihoidon alinpalveluluokka jaettiin kahteen osaan ja painopistettä pyrittiin siirtämään keskiraskaaseen kotihoitoon. Kotihoitoon saatiin lisää kaksi lääkärin vakanssia kaupunginhallituksen 11/2012 päätöksen perusteella.</p> <p>Kotihoidon toimintatilanteesta tehtiin selvitys ja sen tulokset saatiin syksyllä. Ehdotettujen toimenpiteiden arviointi ja toteutus jatkuu v 2014 puolelle. Uusi ikälaki ja sen laatusuositus (voimaan 1.7.2013) ohjaa toiminnan kehittämistä edelleen kotona tai kodinomaisissa olosuhteissa asumisen suuntaan ja edellyttää laitoshoidon merkittävää vähentämistä. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä rakennemuutosta. Omaishoidon tuen saajien osuus on uuden lain mukaisesti myös huomioitava painopisteinä.</p>
--------------	---

Pitää sisällään omaishoidon tuen koko vuodeksi ja omaishoitajien tuki- ja lomituspalveluiden riittävyyden.

Toimenpiteet	Omaishoidon tuen hakemukset voitiin v 2013 kaikki hyväksyä, mutta omaishoidon tuen saajien määrä ei pystytty nostamaan tavoitteen mukaiseksi. Omaishoitajien vapaapäivien mahdollistamiseksi lyhytaikaishoitopaikkojen määrää saatiin nostettua 64 paikkaan(+ 65v), mutta tavoitetta 70 ei saavutettu.
--------------	---

VSSHP:n maksuosuudeksi talousarviovuodelle kirjataan 168.278.000 euroa.

Toimenpiteet	VSSHP:n talousarvion Turun maksuosuus oli noin 173,3 M€ (sisältäen ensihoidon ambulanssikustannukset) ja tilinpäätöksessä noin 175,8 M€. Turun kaupungin käyttö vastasi melko hyvin palvelusuunnitelmaa, mutta VSSHP:n kulurakennetta korotti erityisesti kiinteistömenojen, rahoituskulujen ja poistojen lisääntyminen ja toisaalta henkilöstökulujen merkittävä ylitys talousarvioon nähden.
--------------	--

VSSHP:ltä edellytetään toimenpiteitä kustannusten kasvun hillitsemiseksi sekä menojen sopeuttamista kaupungin suoritemäärien vähenemisestä seuraavilla tuottavuushyödyillä.

Toimenpiteet	Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on laatinut vakauttamisohjelman, jonka avulla on tarkoitus kattaa syntynyt alijäämä vuosina 2014 – 2021. Kaupunginhallitus on käsitellyt Turun kaupungin lausunnon asiasta 22.4.2013 § 194. VSSHP pyrki lomauttamisilla ja muilla henkilöpoliittisilla toimenpiteillä vakauttamaan vakauttamisohjelman tavoitteiden toteutumista.
--------------	--

Taloussuunnitelmakauden maksuosuuden kasvuksi hyväksytään 3,8 % vuosittain.

Toimenpiteet	Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnossa sairaanhoitopiirille todetaan, että taloussuunnitelmakauden kasvuksi hyväksytään enintään 3,8 % p.a. ja edelleen, että kasvu ei voi ylittää kunnan keskimääräistä tulo-rahoituksen muutosta. VSSH:n nykyisellä tuotantokapasiteetilla, tilojen ja henkilöstön määrällä on kuitenkin epätodennäköistä, että Turun maksuosuus jäisi tulevina vuosina alle em. tavoitteen. Tavoite ei ole toteutunut vuonna 2013.
--------------	--

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Toimialan operatiivisen palvelutuotantosopimuksen toteutumat ovat pääosin tavoitteiden mukaisia mutta joitakin asioita on syytä nostaa esille. Sosiaalityön tulosalueella on voitu lisätä ennaltaehkäiseviä palveluita mm. lastensuojelun perhetukea ja intensiivistä perhetyötä. Tulevaisuuden kannalta tämä on erittäin tärkeää. Huostaanottojen määrä oli vuonna 2013 yhteensä 65 kun vuoden 2012 toteutuma oli 64. Myös kiireellisten sijoitusten kokonaismäärä ylitti huomattavasti vuoden 2012 tason. Myönteisenä asiana todettakoon, että toimeentulotuen (kaikki tukilajit) tarve jäi noin 1M€ alle budjetoidun.

Perusterveydenhuollon terveysasemapalveluiden saatavuus ja käyntimäärät ovat olleet pääosin edellisen vuoden tasolla. Suun terveydenhuollon asiakasmäärä on ylittänyt tavoitetason merkittävästi, mutta hoitotakuun kannalta on huolestuttavaa, että käyntitavoitetta ei ole saavutettu, vaikka käyntimääriä onkin voitu lisätä. Suun terveydenhuollon kokonaiskustannusten osalta on todettava, että nettomenot ovat laskeneet edellisestä vuodesta 3,4%.

Oman somaattisen erikoissairaanhoidon toiminta on ollut pääosin tavoitteiden mukaista ja mm. geriatrisen poliklinikan toiminta on vakiintumassa ja saavuttaneet sille asetetut pitkän aikavälin tavoitteet. Psykiatrisen erikoissairaanhoidon vaikea lääkäritilanne on jatkunut vuoden 2013 aikana, ja erityisesti aikuispsykiatrian hoitotakuu vaarantuu. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin osalta palveluiden käyttö oli pääosin palvelusuunnitelman mukaista mutta taloudellisia tavoitteita ei saavutettu ja poikkeama Turun kaupungin omaan talousarvioon nähden oli peräti 7,7M€. Sairaanhoitopiiriin palveluita ja maksuosuutta vuodelta 2013 on käsitelty tarkemmin erillisessä pykälässä.

Kuntoutumispalveluiden toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet ja osittain jopa ylittyneet mutta esim. työmarkkinatuen kuntaosuuden asiakasmäärän nousu ja siitä johtuva kustannusten kasvu heikensivät taloudellista tulosta. Vammaispalveluiden asiakaspalveluiden ostot ylittivät myös budjetoidun määrärahan merkittävästi. Toisaalta kustannusylitystä kompensoi vammaisten kuljetuspalveluiden kustannusten merkittävä lasku, peräti 18% edelliseen vuoteen nähden.

Vanhuspalveluiden toiminta toteutui tavoitteiden suuntaisesti mutta esim. kosketuseristysyksikön perustaminen ja hengityshalvausyksikön laajentuminen aiheuttivat henkilöstön lisästarvetta ja ylimääräisiä budjetoimattomia kustannuksia.

Koko toimialan työvoiman muutos vuoden 2013 aikana oli 58,2 henkilötyövuotta ja nousi kaikilla tulosalueilla toimialan hallintoa lukuun ottamatta. Kasvulle oli v. 2013 pääosin toiminnallisia perusteita mutta kasvun taittamiseen tulee pyrkiä. Henkilötyövuosien kasvusta huolimatta tiliryhmä 400 (palkkamenot) osoittaa, että henkilöstömenot vuonna 2013 olivat v. 2012 tasolla.

Toimialan talouden toteutuma vuodelta 2013 osoittaa, että toimintamenot ylittivät budjetoidun yhteensä noin 13,9M€ ja toimintatulot 1,8M€ ja nettotulos oli noin 12,1M€ alijäämäinen. Toimintakulujen osalta suurin ylitys oli asiakaspalveluiden ostoissa, yhteensä 16,2M€ (joista merkittävimmät Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin osuus on noin 7,7M€, vammaisten asumispalveluiden ostot 3,2M€, lastensuojelun ja sijaishuollon ostopalvelut 6 M€). Vanhuspalveluiden asiakaspalveluiden ostoissa syntyi noin 1,5M€:n säästö. Muissa toimintamenoissa ei ollut budjetoituun nähden merkittäviä ylityksiä. Henkilöstömenojen säästö oli noin 3,9M€, muiden toimintakulujen 1M€ ja aineiden, tavaroiden ja tarvikkeiden vajaat 0,1M€. Lisäksi mainittakoon, että hyvinvointitoimialan tilinpäätös sisältää vanhoja laskusaatavien poistoja yht. lähes 1,9M€, josta kirjanpituvoittoa aikaisempien osuus on noin 1,4M€. Yleensä saatavien poistojen kokonaissumma on ollut noin 0,4 – 0,6M€/vuosi.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 12.6.2013 merkittävistä säästöistä ja tuloerien korotuksista osana budjettilylyksen sopeuttamistoimenpiteitä. Kesäkuussa 2013 arvioitiin, että ilman sopeuttamistoimenpiteitä talouden nettoylitys voi pahimmillaan olla peräti 19,5M€. Lautakunnalle esitetyn säästöohjelman (menojen vähennys/tulojen lisäys) nettovaihtokutukseksi arvioitiin tuolloin noin 9M€. Monet säästötoimenpiteet toteutuivat suunnitellusti mutta ovat luonteeltaan sellaisia, että kustannusvaikutus siirtyi eikä poistunut. Edelleen on tarpeen valmistella sellaisia toimenpiteitä, joilla kulurakennetta lasketaan pysyvästi ja toisaalta tulojen kerääminen varmistetaan. Myös tehokkuutta ja tuottavuutta tulee parantaa siten, että kustannustaso ei nouse vaikka suoritteiden määrää voidaan korottaa.

Investointiosan 0,9M€ budjetista käytettiin runsaat 320.000€ ja kerättiin budjetoimattomia tuloja noin 67.000€, joten nettosäästökäsi muodostui noin 650.000€. Säästö johtuu osittain hankkeiden viivästymisestä mutta myös hankinnoista luopumisesta säästöohjelman toteuttamiseksi.

KAUPUNGINVALTUUSTOLLE TIEDOKSI ANNETTAVA OSUUS

Työvoima	TP 2010	TP 2011	*) TP 2012	Tavoite 2013	*) Toteutunut 31.12.2013
Työvoiman käyttö (henkilötyövuosina ilman työllistettyjä ja harjoittelijoita)	4678,9	4738,0	4620,2	4785,0	4678,4
Eläkkeellelähtöennuste	-	-	116	100	116
Palkkamenojen kehitys (tiliryhmä 400) (1000€)	159.219	174.297	175.918	179.040	175.942
Sairauspoissaolojen määrä, sairauspoissaolo %	5,3	5,4	5,1	5,4	4,9
Työtapaturmat, tapaturmapoissaolo %	0,20	0,24	0,26	0,20	0,20

*) Vuosien 2012 ja 2013 lukujen toteumista on poistettu ympäristöterveydenhuolto ja työterveyshuolto, jolloin nämä vuodet ovat keskenään vertailukelpoisia

Kestävä kehitys hallintokunnan toiminnassa		TP 2012	Tavoite 2013	Toteutunut 31.12.2013
1	Kasvihuonepäästöjen vähentäminen	Sisältyy toimintayksiköiden määrärahoihin	Sisältyy toimintayksiköiden määrärahoihin	Sisältyy toimintayksiköiden määrärahoihin
	Kasvihuonepäästövähenyysuunnitelma			
	- Lähtötilannekartoitus tehty	Lähtötilannekartoitusten laadinta käynnistetty ja työ jatkuu toimintayksiköissä	Lähtötilannekartoitukset tehty toimintayksiköissä	Lähtötilannekartoitukset tehty valtaosassa niistä toimintayksiköistä joissa on ekotukihenkilö. Kartoitukset päivitetään vuosittain.
	- Suunnitelma valmistunut tai päivitetty	Suunnitelmaa valmistellaan toimintayksiköissä, osalla toimintayksiköistä suunnitelmat valmistuneet.	Suunnitelma valmis osassa toimintayksiköistä, suunnitelmia valmistellaan ja päivitetään.	Suunnitelma valmis niissä toimintayksiköissä, joissa on ekotukihenkilö. Suunnitelma päivitetään vuosittain.
	- Suunnitelman toimenpiteet toteutettu tai käynnistetty	Ensimmäiset kestävän kehityksen mukaiset kohteet valittu, toimenpiteet käynnistetty ja viety käytäntöön.	Valitaan seuraavat kestävän kehityksen mukaiset kohteet ja viedään käytäntöön.	Valittujen kohteiden mukaiset toimenpiteet käynnissä. Hyvinvointitoimialan yhteisten toimenpiteiden valinta on käynnistetty.
2	Ekotukihenkilöiden määrä	Ekotukihenkilöiden koulutus kaupungin keskitetyistä määrärahoista	Ekotukihenkilöiden koulutus kaupungin keskitetyistä määrärahoista	Ekotukihenkilöiden koulutus kaupungin keskitetyistä määrärahoista.
	- Uudet koulutetut ekotukihenkilöt	27	8	40
	- Ekotukihenkilöiden määrä yhteensä	35	43	75
3	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen			
	Nuorten asunnottomuuden vähentäminen: nuorille hankittuja asuntoja		30 asuntoa/vuosi	TVT on osoittanut 25 TALK-tukiasuntoa, lisäksi muissa asunnoissa 25 nuorta tuetun asumisen piirissä
	Turkulaisen nuoren ohjausmalli		Ohjausmallin toteuttaminen laajenee nuorisotakuun toteuttamiseksi	Toimiala tukee palveluillaan nuorisotakuun toteuttamista

4	Toimialakohtaiset toimenpiteet			
	Toimenpide			
	Mittari seurantaan varten			